

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA

Téma práce : Význam zásady veřejnosti v trestním řízení
Autor : JUDr. Ondřej Závodský
Konzultant : prof. JUDr. Jan Musil, Csc.
Oponent : Doc. JUDr. Jiří Herczeg, Ph.D.

Předkládaná disertační práce se zabývá jednou ze základních zásad trestního řízení a to zásadou veřejnosti. Jde o téma aktuální, zejména s ohledem na některé v poslední době medializované trestní případy.

Z hlediska obsahového a metodologického mohu konstatovat, že pojednání o daném tématu důsledně vychází z jeho věcného zaměření, jež si autor vymezil strukturou práce.

Pokud jde o vlastní metody zpracování látky, autor se opírala o právně dogmatickou analýzu odpovídajících právní úpravy. Systematika disertační práce, jak ji nabízí zmíněný obsah, je vcelku vhodně strukturovaná do 9 kapitol.

Po stručném úvodu se autor zabývá historií zásady veřejnosti v trestním řízení a vývoji legislativní úpravy tohoto institutu. Vymezení účelu a funkce zásady veřejnosti autor popisuje v kapitole IV. V kapitole V. se autor zabývá platnou právní úpravou a praxí v činnosti orgánů činných v trestním řízení. V této souvislosti by se autor měl vyjádřit k tomu, zda je v souladu se zásadou veřejnosti, pokud je vstup do soudní síně povolen pouze na lístky, které se vydávají až do naplnění kapacity soudní síně..

Kapitola VI. je pak věnována informování veřejnosti o trestním řízení. Novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 52/2009 Sb. došlo ke změně trestního řádu týkající se poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných (tzv. nehubkový zákon). Jde o zejména tyto sporné momenty

- *v přípravném řízení nesmějí orgány činné v trestním řízení zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti osoby, proti které se vede trestní řízení, poškozeného a svědka;*
- *nikdo nesmí bez souhlasu osoby, které se takové informace týkají, zveřejnit informace o nařízení či provedení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, umožňující- li zjištění totožnosti této osoby a nebyly-li použity jako důkaz v řízení před soudem.*

Autor by se měl vyjádřit zejména k tomu, zda předmětná právní úprava neomezuje poskytování informací veřejnosti o činnosti orgánů trestního řízení, neboť se zaměřuje i na ochranu soukromí osob, proti kterým je vedeno trestní řízení.

Ochrana se přitom poskytuje především těm podezřelým a obviněným, o které sdělovací prostředky mohou projevit důvodný zájem. Půjde tedy o pachatele nejzávažnější trestné činnosti s výraznými dopady na společnost nebo o osoby veřejně činné, jejichž veřejné působení podléhá přísnějším měřítkům, než chování jiných osob.

Ochrana poškozených je rovněž velmi široká. Může tedy policie informovat o atentátu na prezidenta republiky, který zde bude poškozeným ?

Pokud média – ať již v touze po senzaci, z hospodářských nebo politických důvodů – povedou proti obviněnému mediální kampaň, může to mít za následek, že veřejné mínění bude požadovat odsouzení a také soudci se tlaku takového veřejného mínění nemohou vyhnout a ztratí svoji nestrannost. V takovém případě je spravedlnost takového řízení nezvratně poškozena a fair proces již za takových podmínek není možný. Autor by se měl vyjádřit k tomu, zda je možné takové porušení presumpce nevinny v trestním řízení kompenzovat – např. snížením trestu..

Právní komparace s jinými státy je popsána v kapitole VII. Jde o Slovensko, Spolkovou republiku Německo a USA.

Kapitola VIII. je věnována Úmluvě o lidských právech a základních svobodách a aplikační praxi Evropského soudu pro lidská práva. V této souvislosti by se autor měl vyjádřit k praxi české justice, kdy některá rozhodnutí (např. rozhodování o vazbě) jsou činěna v cele předběžného zadržení Policie ČR nebo v prostorách věznice, kam veřejnost nemá přístup. Je tato úprava v souladu se zásadou veřejnosti? Je možné konat hlavní líčení přímo v prostorách věznice – důvodem bylo zajištění bezpečnosti u nebezpečných pachatelů. Autor by se měl zabývat rozhodnutím Evropského soudu pro lidská práva ve věci Riepan proti Rakousku.

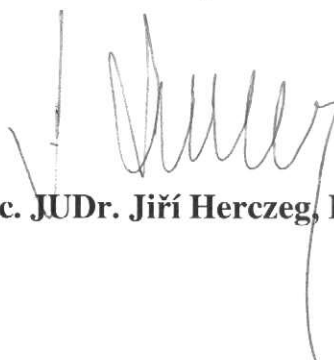
Analýza současného stavu návrhy de lege ferenda jsou pak uvedeny v kapitole IX. Při ústní obhajobě by se autor měl zaměřit na otázku přístupu médií na jednání soudu a zda je tato úprava dostatečná (§ 6 zákona o soudech a soudcích). Případné povolení televizních nebo rozhlasových přenosů nebo jiných obrazových záznamů je v diskreční pravomoci soudu, který ve své úvaze zda takový přenos povolí či nikoli, není nijak limitován. Je oprávněný závěr, že zákon o soudech a soudcích žádná kritéria nestanoví a bude proto záležet pouze na volné úvaze předsedy senátu.

Závěr :

Lze konstatovat, že předložená práce je zdařilým zpracováním zvoleného tématu. Výklad je vhodně rozčleněn, autor poctivě pracuje s poznámkovým aparátem i judikaturou. Autor ve své práci využil přiměřené množství dostupných literárních pramenů a osvědčil svoji schopnost jejich využití pro vlastní autorský text.

Po obsahové i formální stránce autor splnil všechny nároky kladené na disertační práci a předložená práce je plně způsobilá k obhajobě.

V Praze dne 1.12.2010

Doc. JUDr. Jiří Herczeg, Ph.D.